

Образац 2.

Факултет _____

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
Веће научних области правно-
економских наука

1000 12

(Број захтева)

(Назив већа научне области коме се захтев
упућује)

23.09.2026.

(Датум)

ЗАХТЕВ

**за давање сагласности на предлог теме докторске дисертације за кандидата
на докторским студијама**

Молимо да, сходно члану 47. ст. 5. тач. 3. Статута Универзитета у Београду ("Гласник Универзитета", број 162/11-пречишћени текст, 167/12, 172/13 и 178/14), дате сагласност на предлог теме докторске дисертације:

„Утицај страних директних инвестиција на привредни раст земаља у транзицији“

(пун назив предложене теме докторске дисертације)

Економске науке

НАУЧНА ОБЛАСТ _____

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ:

1. Име, име једног од родитеља и презиме кандидата:

Милан (Слободан) Радичевић

2. Претходно образовање (назив и седиште факултета, студијски програм): Универзитет у Крагујевцу – Економски факултет, студијски програм Економија-модул: Општа економија, мастер економиста, 26.2.2013, завршио академске студије другог степена

3. Година дипломирања: 6.10. 2011 год.

4. Година уписа на докторске студије: 2013. год.

5. Назив студијског програма
докторских студија:

Економија

ПОДАЦИ О МЕНТОРУ:

Проф.др Предраг Бјелић

Име и презиме ментора:

Редовни професор

Звање:

Списак радова који квалификују ментора за вођење докторске дисертације:

Bjelić, P. (2021). Međunarodni trgovinski sistem i Svetska trgovinska organizacija kao njegova institucionalizacija. Beograd: Ekonomski fakultet Univerziteta u Beogradu

Đurović, V., Bjelić, P., & Raičević, P. (2025). Financial institutions and efficiency of financial system: Evidence from Montenegro. Ekonomický Časopis, 73(9–10), 457–476
<https://doi.org/10.31577/ekoncas.2025.09-10.04>

Jacimovic, D., Dragutinović-Mitrović, R., Bjelić, P., Tianping, K., & Rajković, M. (2018). The role of Chinese investments in the bilateral exports of new E.U. member states and Western Balkan countries. Economic Research-Ekonomska Istraživanja, 31(1), 1185–1197. <https://doi.org/10.1080/1331677x.2018.1456357>

Kastratović, R., & Bjelić, P. (2022). E-commerce and exports in Europe: A dynamic panel data approach. The International Trade Journal, 36(6), 502–526.
<https://doi.org/10.1080/08853908.2022.2125460>

Kastratović, R., Popović Petrović, I., & Bjelić, P. (2025). Barriers to exports of travel services: The role of visa regimes. Argumenta Oeconomica, 55(2), 64–83.
<https://doi.org/10.15611/aoe.2025.2.05>

Marković, I., Popović Petrović, I., & Bjelić, P. (2021). Elimination of non-tariff barriers in regional trade integrations: The CEFTA 2006 experience. Teme, 45(2), 601–620.
<https://doi.org/10.22190/TEME200505035M>

Popović Petrović, I., & Bjelić, P. (2018). Evropska trgovinska integracija. Ekonomski fakultet Univerziteta u Beogradu.

Popović Petrović, I., Bjelić, P., & Brkić, S. (2018). Trade facilitation in CEFTA 2006 regional integration: Case of beverages sector trade. Proceedings of the Faculty of Economics in East Sarajevo, 7(16), 47–62.
<https://doi.org/10.7251/zrefis1716047p>

Rajković, M., Bjelić, P., Jaćimović, D., & Verbič, M. (2020). The impact of the exchange rate on the foreign trade imbalance during the economic crisis in the new EU member states and the Western Balkan countries. Economic Research-Ekonomska Istraživanja, 33(1), 182–203. <https://doi.org/10.1080/1331677x.2019.1708771>

Živković, O., & Bjelić, P. (2017). An analysis of international trade of Montenegro using statistics on the operations of transnational corporations' affiliates. Journal of Central Banking Theory and Practice, 6(1), 145–163.
<https://doi.org/10.1515/jcbtp-2017-0008>

Обавештавамо вас да је **Наставно-научно веће Универзитета у Београду - Економског факултета**

(назив надлежног тела факултета)

на седници одржаној **23.09.2026. год.** размотрило предложену тему и закључило да је тема подобна за израду докторске дисертације јер садржи оригиналну идеју и да је од значаја за развој науке, примену њених резултата, односно развој научне мисли у области.

ДЕКАН ФАКУЛТЕТА

- Прилог
1. Предлог теме докторске дисертације са образложењем.
 2. Акт надлежног тела факултета о подобности теме за израду докторске дисертације.
 3. Електронска верзија.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ
Број: 4000 /1
Датум: 23.09.2026. године
Београд

На основу чл., 28., 29. и 34. Правилника о докторским студијама на Универзитету у Београду - Економском факултету, Наставно-научно веће Универзитета у Београду - Економског факултета, на седници одржаној 23.09.2026. године, донело је

ОДЛУКУ

1. Прихвата се **Радичевић Милану**, студенту докторских студија, тема докторске дисертације под насловом:

“Утицај страних директних инвестиција на привредни раст земаља у транзицији“

2. Именује се ментор: **др Предраг Бјелић**
3. Прихваћену тему докторске дисертације Веће факултета доставља Универзитету у Београду на сагласност.
4. Тема докторске дисертације се сматра одобреном када Универзитет у Београду да сагласност на одлуку о прихватању теме докторске дисертације.
5. Докторску дисертацију у електронском облику и одговарајућем броју штампаних примерака студент подноси факултету најкасније шест месеци пре истека рока за завршетак студија. Уз дисертацију кандидат подноси писану сагласност ментора да може поднети докторску дисертацију на оцену.

Одлуку доставити:

- Универзитету
- Ментору
- Студенту
- Студентској служби
- Служби за опште и правне послове
- Председнику комисије за оцену научне заснованости теме
- Архиви

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА
ДЕКАН

Проф. др Жаклина Стојановић

**НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ
ЕКОНОМСКОГ ФАКУЛТЕТА
У БЕОГРАДУ**

**УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ**

ПРИМЉЕНО: 15.07.2026			
Орг. јед	Број	Прилог	Вредност
	3355/1		

ИЗВЕШТАЈ

О ОЦЕНИ НАУЧНЕ ЗАСНОВАНОСТИ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

На основу одлуке Наставно-научног већа 3099/1 од 08.07.2026. године, именовани смо у Комисију за оцену научне заснованости теме докторске дисертације кандидата Милана Радичевића, студента докторских студија, под насловом „Утицај страних директних инвестиција на привредни развој транзиционих земаља“. На основу увида у Пријаву теме докторске дисертације и након јавне одбране предложене теме, подносимо следећи

ИЗВЕШТАЈ

1. Основни подаци о кандидату и дисертацији

Милан Радичевић је рођен 1988. године у Чачку. Основну школу је завршио у Каони (општина Лучани), са одличним успехом. Средњу економску школу завршио је у Гучи (општина Лучани), са одличним успехом. Економски факултет Универзитета у Крагујевцу, смер Општа економија, уписао је школске 2007/2008, и испите предвиђене Наставним планом и програмом положио са просечном оценом 8,5. Дипломски рад под насловом „Системски приступ тржишту рада у Србији“ одбранио је 06.10.2011. године. Мастер студије, смер Општа економија, уписао је је школске 2011/2012, на Економском факултету Универзитета у Крагујевцу. Испите предвиђене Наставним планом и програмом положио са просечном оценом 9,2. Мастер рад под називом „Однос одрживог привредног развоја и конкурентности привреде“ одбранио је 26. 02. 2013. године.

Школске 2012/2013 уписао је докторске студије на економском факултету Универзитета у Београду, на смеру Економија. Испите предвиђене Наставним планом и програмом, положио је са просечном оценом 8,67. Области научног интересовања Милана Радичевића су међународна економија и међународна трговина. Тренутно је запослен на Високој школи за пословну економију и предузетништво у Београду, у звању асистента. Изводи вежбе из предмета Међународна економија и Макроекономија.

Приликом приступања изради пријаве теме докторске дисертације положио је следеће предмете на докторским академским студијама: Економетрија 1-Д, Примењена анализа временских серија 1-Д, Методологија научног истраживања 1-Д, Методологија научног истраживања 2-Д, Методи и технике научног истраживања и анализе, Моделирање и оптимизација, Развојна и регионална економија, Међународна економија 1-Д, Међународна трговина – теорија и политика.

У тренутку писања овог извештаја, кандидат је имао објављене следеће научне радове:

- Matić, N., Skorup, A., & Radičević, M. (2022). Benchmarking analysis of key macroeconomic parameters of the Western Balkan countries. *International Review*, (3–4), 89–95.
- Radičević, M., & Majstorović, K. (2017). The impact of the institutional solutions on foreign direct investment influx in Serbia. *Naučna konferencija: Employment, Education and Entrepreneurship*, 224–239. Visoka škola za poslovnu ekonomiju i preduzetništvo.
- Majstorović, K., & Radičević, M. (2018). Transformation of social relations in the environment of neoliberal capitalism: Family, education, business. *Naučna konferencija: Employment,*

- Education and Entrepreneurship*, 99–112. Visoka škola za poslovnu ekonomiju i preduzetništvo.
- Radičević, M. (2023). Contemporary controversies about the relationship between inflation and unemployment - a comparative analysis. *Naučna konferencija: Employment, Education and Entrepreneurship*, 237–245. Visoka škola za poslovnu ekonomiju i preduzetništvo.
- Canković, N., Radičević, M., & Vlajnić, J. (2022). Modeli podsticajnih mera za profesionalnu inkluziju. *Zbornik radova panel: „Perspektive mladih u pograničnom području Srbija – Severna Makedonija“*, 25–31. Visoka škola za poslovnu ekonomiju i preduzetništvo.
- Vlajnić, J., Canković, N., & Radičević, M. (2022). Definisanje ugroženih grupa. *Zbornik radova panel: „Perspektive mladih u pograničnom području Srbija – Severna Makedonija“*, 38–43. Visoka škola za poslovnu ekonomiju i preduzetništvo.
- Radičević, M., Vlajnić, J., & Canković, N. (2022). Modeli prekvalifikacije i obrazovanja ugroženih grupa. *Zbornik radova sa okruglog stola: „Socijalno preduzetništvo – stanje i perspektive“*, 64–68. Visoka škola za poslovnu ekonomiju i preduzetništvo.

Кандидат испуњава све услове за израду докторске дисертације предвиђене Законом о високом образовању, Статутом Економског факултета Универзитета у Београду и Правилником о докторским студијама Економског факултета.

Предложена тема докторске дисертације кандидата Милана Радичевића насловљена је „Утицај страних директних инвестиција на привредни развој транзиционих земаља“ и конципирана је тако да се састоји из увода, четири поглавља, закључка и списка референци. Предложени оквирни списак литературе садржи укупно 65 библиографских јединица, које се односе на чланке објављене у научним часописима, монографије, саопштења са конференција, извештаје међународних организације и радне верзије научних радова, који се односе на област којој припада тема докторске дисертације.

2. Предмет и циљ дисертације

Предмет докторске дисертације кандидата Милана Радичевића је емпиријско испитивање утицаја страних директних инвестиција на привредни раст земаља у транзицији.

У погледу опсега истраживања, кандидат је у пријави теме докторске дисертације предвидео макроекономски приступ, уз узимање у обзир узорка земаља у транзицији. Предвиђени временски опсег анализе је од 2015. до 2025. године. На овај начин, кандидат је предвидео обезбеђивање довољно великог узорка за извођење уопштених закључака о ефектима страних директних инвестиција, уз истовремену конзистентност узорка у погледу скупа анализираних земаља и метода припреме података о страним директним инвестицијама.

Као мотивацију за своје истраживање, кандидат Милан Радичевић наводи специфичан значај страних директних инвестиција за привредни раст земаља у транзицији, услед њиховог сталног недостатка капитала који се, према постојећој литератури, може сматрати једним од значајнијих ограничавајућих фактора раста и развоја ових земаља. Осим тога, кандидат посматра стране директне инвестиције у земљама у транзицији у контексту канала трансфера технологије, који би требало да унапреди ефикасност употребе ресурса у овим

земљама, под условом постојања задовољавајућих апсорпционих капацитета у виду нивоа љуског капитала.

Као примарни циљ свог истраживања, кандидат Милан Радичевић наводи емпиријско испитивање ефеката страних директних инвестиција на привредни раст у специфичном контексту земаља у транзицији, које би требало да да одговор на питање колико је овај ефекат у општем случају изражен, преко којих канала се остварује и на који начин је контекст земаља у транзицији у овом смислу различит у односу на друге контексте у којима су слична истраживања спровођења, са мешовитим резултатима.

3. Основне хипотезе од којих ће се полазити у истраживању

Основне три хипотезе од којих кандидат Милан Радичевић полази у свом истраживању су следеће:

Хипотеза I: Стране директне инвестиције значајно доприносе привредном расту транзиционих земаља.

Објашњење: Економска теорија и пракса потврђују везу између страних директних инвестиција и привредног развоја. Бројне студије из ове области потврђују теоријску основаност емпиријског тестирања утицаја страних директних инвестиција на привредни раст. Међутим, различити узорци резултирају различитих емпиријским оценама овог ефекта, што отвара простор за тестирање истог ефекта у конкретном контексту земаља у транзицији.

Хипотеза II: Стање људског капитала значајно опредељује (појачава) ефекат страних директних инвестиција на привредни раст.

Објашњење: Економска теорија предвиђа интеракцију између страних директних инвестиција и људског капитала. Интеракција страних директних инвестиција са људским капиталом одражава улогу апсорпционог капацитета у остваривању ефекта страних инвестиција на привредни раст (Borensztein, et al., 1995; Curwin, Mahutga, 2014). Постојеће емпиријске студије указују на то да стране директне инвестиције позитивно утичу на привредни раст земаља у развоју са вишим нивоом дохотка, за разлику од земаља са нижим нивоом дохотка, при чему наглашавају да је кључна варијабла која објашњава ову разлику људски капитал (Blomstrom et al., 1992).

Хипотеза III: Бруто инвестиције у основна средства значајно доприносе привредном расту транзиционих земаља.

Објашњење: Да би се дошло до поузданијег економског закључка о утицају страних директних инвестиција на привредни раст, неопходно је тестирати засебан утицај појединих променљивих на привредни раст, као и узети у обзир њихов утицај на привредни раст у интеракцији са страним директним инвестицијама. У том правцу, биће тестирана хипотеза која ће испитати утицај бруто инвестиција у основна средства на привредни раст

транзиционих земаља. Емпиријска истраживања показују да је овај фактор изразито релевантан за привредни раст.

4. Кратак опис садржаја дисертације

Према Пријави теме докторске дисертације кандидата Милана Радичевића, докторска дисертација ће се састојати из увода, четири поглавља, закључка и списка литературе, који представљају кохерентну целину усмерену на истраживање ефеката страних директних инвестиција на привредни раст земаља у транзицији.

У првом поглављу, кандидат је предвидео појмовно одређење страних директних инвестиција, класификовање њихових облика, разматрање мотива кретања страних директних инвестиција, као и теоријске основе односа између страних директних инвестиција и кључних економских параметара. Предвиђено је и да део првог поглавља буде посвећен специфичностима макроекономског амбијента земаља у транзицији, као и систематизацији кључних карактеристика земаља у транзицији.

У другом поглављу биће дат преглед глобалних трендова у кретању страних директних инвестиција. Имајући у виду да се ове инвестиције често не посматрају само као извор екстерног финансирања, већ као полуга за структурну трансформацију привреде, биће дат и преглед глобалних економских параметара. Такође, у оквиру овог поглавља биће приказан, кроз историјску и компаративну анализу, утицај страних директних инвестиција на показатеље привредног раста транзиционих земаља. С обзиром да се ради од групе транзиционих земаља у временском периоду 2015-2025. године, биће анализирани глобални економски извештаји и подаци из релевантних статистичких база.

У трећем поглављу, кандидат је планирао да пружи свеобухватан преглед релевантне литературе и кључних резултата досадашњих истраживања у наведеној области. У делу поглавља биће систематизована постојећа теоријска сазнања и емиријски налази који се односе на предметну проблематику.

У четвртном поглављу планирано детаљније представљање коришћеног узорка и примењене економетријске методологије. У поглављу је планирано представљање економетријског модела привредног раста који ће бити коришћен у циљу тестирања хипотеза. На бази оцењивања овог модела, биће изведени одговарајући закључци, који ће у овом делу бити детаљно размотрени и интерпретирани.

5. Методе које ће се у истраживању применити

У дисертацији ће бити примењене различите квантитативне и квалитативне методе, попут систематског прегледа литературе, дескриптивне статистичке анализе, компаративне анализе и економетријске анализе.

Примена квалитативних метода у контексту ове дисертације подразумевала би коришћење метода анализе, синтезе, индукције, дедукције и апстракције. Основа примене квантитативних метода односи се на коришћење одговарајућих метода оцењивања модела

података панела, а што је мотивисано тежњом за максимизацијом узорка и ефикасношћу оцена у минималне потребне рестриктивне претпоставке. Ово је уједно и основни начин на који ће формално бити тестиране полазне хипотезе истраживања.

Оцењивање емпиријског модела привредног раста биће засновано на узорку са релативно кратком временском димензијом (где је број јединица посматрања већи од броја периода). За потребе истраживања, приликом формирања узорка биће обједињени подаци из различитих извора, попут Светске банке, Светске трговинске организације, Конференције Уједињених нација о трговини и развоју и Организације за економску сарадњу и развој.

6. Очекивани резултати и научни допринос

Научни допринос докторске дисертације кандидата Милана Радичевића огледа се у тестирању постојања ефеката страних директних инвестиција на привредни раст у земљама у транзицији, њиховој квантификацији, као и синтеза постојећих сазнања о вези између поменуте две варијабле. Осим тога, кандидат је као циљ истраживања предвидео идентификацију канала преко којих се остварују ефекти страних директних инвестиција на раст и карактеризацију општих глобалних образаца страних директних инвестиције.

Резултати предложене докторске дисертације могли би да допринесу верификацији постојећих теоријских модела економског раста у конкретном случају земаља у транзицији. Осим тога, резултати истраживања значајни су и као инпут за носиоце економске политике у погледу очекиваних резултата привлачења страних улагања и потребних предуслова да би та улагања водила привредном расту.

Ова дисертација би, стога, требало да пружи допринос развоју литературе о односу страних директних инвестиција и привредног раста, где постоји простор за актуелизацијом налаза за земље у транзицији након иницијалног таласа приватизација и потенцијалне промене у мотивима како носилаца економске политике, тако и страних инвеститора.

7. Оквирни списак литературе

- Adamović, Lj., (1971), *Teorija međunarodne trgovine*, Institut za međunarodnu politiku i privredu, Beograd.
- Asteriou, D., Hall, S.G., (2007), *Applied Econometrics*, Palgrave, New York.
- Asghar, N., Nasreen, S., (2011), Relationship between FDI and Economic Growth in Selected Asian Countries: A Panel Data Analysis, *Review of Economics & Finance*, pp 84-96)
- Agrawal, G., (2015), Foreign Direct Investment and Economic Growth in BRICS Economies: A Panel Data Analysis, *Journal of Economics, Business and Management*, Vol. 3, No. 4.
- Agrawal, G., Khan, A. (2011), Impact on FDI on GDP: A Comparative Study of China and India, *International Journal of Business and Management*, Vol. 6 Iss. 10, pp. 71-79.
- Awad, A., Ragab, H., (2018). The economic growth and foreign direct investment nexus: Does democracy matter? Evidence from African countries. *Thunderbird International Business Review*, 60(4).
- Alfaro, L., (2003), *Foreign Direct Investment and Growth: Does the Sector Matter?*

- Alfaro, L., (2004), Chanda, A., Kalemli-Ozcan, S., Sayek, S., FDI and economic growth: the role of local financial markets, *Journal of International Economics*, Volume 64, Issue 1, Pages 89-112.
- Alfaro, L., (2010), Chanda, A., Kalemli-Ozcan, S., Sayek, S. Does foreign direct investment promote growth? Exploring the role of financial markets on linkages, *Journal of Development Economics* Volume 91, Issue 2, Pages 242-256.
- Baiashvili, T., Gattini, L., (2020). Impact of FDI on economic growth: The role of country income levels and institutional strength (No. 2020/02). EIB Working Papers
- Baltagi, B. H. (2005), *Econometric analysis of panel data* (Third edition), John Wiley & Sons, England.
- Barro, R., Jong-Wha L., (1993), "International Comparisons of Educational Attainment," *Journal of Monetary Economics*, 32, pp. 361-394.
- Barro, R., Jong-Wha L., (1994), "Sources of Economic Growth" *Carnegie Rochester Conference Series on Public Policy*, 40, pp. 1-46.
- Barro, R., Sala-i-Martin, X., (1994), *Economic Growth*, Cambridge, MA: McGraw-Hill.
- Blomstrom, M., Lipsey, R., Zejan, M., (1992) "What Explains Developing Country Growth," NBER Working Paper No. 4132, August.
- Begg, D., Fisher, S., Dornbusch, R., (2010), *Ekonomija, Data Status*, Beograd.
- Bjelić, P., (2011), *Međunarodna trgovina*, Centar za izdavačku delatnost Ekonomskog fakulteta, Beograd.
- Bjelić, P., (2018), *Međunarodna trgovina: Teorija, poslovanje, politika*, Centar za izdavačku delatnost Ekonomskog fakulteta u Beogradu, Beograd.
- Bjelić, P., (2004), *Necarinske barijere u međunarodnoj trgovini*, Prometej, Beograd, 2004.
- Bjelić, P., *Promene u analizi međunarodne trgovine usled globalnog kretanja faktora proizvodnje*, Ekonomska politika i razvoj, Ekonomski fakultet, Beograd.
- Bjelić, P., Jelisavac Trošić, S., Popović Petrović, I., (2010) "Savremena međunarodna trgovina" Institut za međunarodnu politiku i privredu, Beograd.
- Borensztein, E., De Gregorio, J., Lee, J-W., (1998), How does foreign direct investment affect economic growth, [Journal of International Economics](#), No. 45.
- Borensztein, E., De Gregorio, J., Lee, J-W., (1995), How does foreign direct investment affect economic growth, [NBER Working Paper No. w5057](#).
- Cypher, J.M., Dietz, J.L., (2009), *The Process of Economic Development*, Third Edition, Routledge/Taylor & Francis Group, Oxon .
- Curwin, D.M., Mahutga, C. M., (2014), *Foreign Direct Investment and Economic Growth: New Evidence from Post-Socialist Transition Countries*, *Social Forces*, Vol. 92
- Dragutinović Mitrović, R., (2002), *Analiza panel serija*, Zadužbina Andrejević, Beograd.
- Findlay, R., (1978), "Relative Backwardness, Direct Foreign Investment, and The Transfer of Technology: A Simple Dynamic Model," *Quarterly Journal of Economics*, 92 pp. 1-16.
- Freckleton, M., Wright, A., Craigwell, R. (2012), "Economic growth, foreign direct investment and corruption in developed and developing countries", *Journal of Economic Studies*, Vol. 39 No. 6.
- Feeny, S., Iamsiraroj, S., McGillivray, M., (2014). Growth and foreign direct investment in the Pacific Island countries. *Economic Modelling*, 37.
- Greene, W.H., *Econometric Analysis: Econometric Analysis (FIFTH EDITION)*, Prentice Hall, 2002.
- Maksimović, I., (1986), *Ekonomska enciklopedija*, Savremena administracija, Beograd.

- Mladenović, Z., Petrović, P., (2014), Uvod u ekonometriju, Centar za izdavačku delatnost Ekonomskog fakulteta, Beograd, 2014.
- Mencinger, J., (2003): "Does Foreign Investment Always Enhance Economic Growth?", *Kyklos, International Review for Social Sciences*, vol 56-2003-no4., str 491-508
- Zekarias, M.S., (2016), The Impact of Foreign Direct Investment (FDI) on Economic Growth in Eastern Africa: Evidence from Panel Data Analysis, *Applied Economics and Finance*, Vol. 3, No. 1.
- Jovičić, M., Dragutinović Mitrović, R., (2011), *Ekonometrijski metodi i modeli*, Univerzitet u Beogradu, Ekonomski fakultet, Beograd.
- Jovanović Gavrilović, P., (2008) *Međunarodno poslovno finansiranje*, Centar za izdavačku delatnost Ekonomskog fakulteta u Beogradu, Beograd.
- Kumar A.T., A., Mutascu, M., (2010), *ECONOMIC GROWTH AND FDI IN ASIA: A PANEL DATA APPROACH*, *Economic Analysis and Policy*, Volume 41, Issue 2
- Wooldridge, J.M., *Econometric Analysis of Cross Section and Panel Data*, The MIT Press Cambridge, Massachusetts London, England
- Kozomara, J., (2013), *Osnove međunarodnog poslovanja – Složeni oblici međunarodnog poslovanja*, Centar za izdavačku delatnost Ekonomskog fakulteta u Beogradu, Beograd.
- Rivera-Batiz, A., L., Maria-Angles, O., (2004), *International Trade: Theory, Strategies, and Evidence*, Oxford University Press.
- [Ozturk, I., \(2007\), *Foreign direct investment-growth nexus: a review of the recent literature*](#), Vol 4., No. 2.
- Lessmann, C., *Foreign Direct Investment and Regional Inequality: A Panel Data Analysis*, CESIFO WORKING PAPER NO. 4037
- Iamsiraroj, S., (2016). The foreign direct investment - economic growth nexus. *International Review of Economics & Finance*, 42.
- Loris Gui-Diby, S., (2014), Impact of foreign direct investments on economic growth in Africa: Evidence from three decades of panel data analyses, *Research in Economics*, Volume 68, Issue 3,
- Iwasaki, I., Tokunaga, M., (2014), *Macroeconomic Impacts of FDI in Transition Economies: A Meta-Analysis*, *World Development*, Volume 61, 53-69
- Pečujlić, M., (1989), *Metodologija društvenih nauka*, Savremena administracija, Beograd.
- Pegkas, P., (2015), The impact of FDI on economic growth in Eurozone countries, *The Journal of Economic Asymmetries*, Volume 12, Issue 2, Pages 124-132
- Petr Hlavacek, Beata Bal-Domanska, *Impact of Foreign Direct Investment on Economic Growth in Central and Eastern European Countries*, *Inzinerine Ekonomika-Engineering Economics*, 2016, 27(3), 294–303
- De Gregorio, J., (1992) "Economic Growth in Latin America," *Journal of Development Economics*, 39, pp. 58-84.
- De Gregorio, Jose. (2003). "The Role of Foreign Direct Investment and Natural Resources in Economic Development". Working Paper No. 196. Central Bank of Chile, Santiago
- Grossman, G., Helpman, E., (1991), *Innovation and Growth in the Global Economy*, (Cambridge, MA: MIT Press.
- Romer, Paul, "Idea Gaps and Object Gaps in Economic Development," *Journal of Monetary Economics*, Vol 32 (December 1993), pp. 543-573,
- Saglam, Y. (2017), *FDI and Economic Growth in European Transition Economies: Panel Data Analysis* Journal of Yasar University, 2017

Yimer, A., (2022), The effects of FDI on economic growth in Africa, , The Journal of International Trade & Economic Development.
 Todaro, M., Smith, S., (2020), ECONOMIC DEVELOPMENT, THIRTEENTH EDITION, Pearson, United Kingdom.
 WTO, World Trade Statistical Review
 WTO; International trade statistics
 UNCTAD, World Investment Report
 UNCTAD, World Economic Situations and Prospects, Geneva
 UN, International Trade Statistics Yearbook
 UN , World Economic Situation and Prospects
 WTO, World Trade Report, Geneva
 WB, World Bank
 OECD, Organization for Economic Cooperation and Development
 IBRD, International Bank for Reconstruction and Development

8. Име и референце предложеног ментора

За ментора докторске дисертације кандидата Милана Радичевића предложен је проф. др Предраг Бјелић, са Економског факултета, Универзитета у Београду.

Проф. др Предраг Бјелић поседује све релевантне научне и стручне компетенције, као и велико искуство у емпиријским истраживања међународних економских односа, што је комплементарно са темом докторске дисертације и чиме испуњава све услове за ментора докторске дисертације.

Преглед најважнијих референци проф. др Предрага Бјелића, релевантних за тему докторске дисертације кандидата Милана Радичевића дат је у наставку:

- Bjelić, P. (2021). *Međunarodni trgovinski sistem i Svetska trgovinska organizacija kao njegova institucionalizacija*. Beograd: Ekonomski fakultet Univerziteta u Beogradu.
- Đurović, V., Bjelić, P., & Raičević, P. (2025). Financial institutions and efficiency of financial system: Evidence from Montenegro. *Ekonomický Časopis*, 73(9–10), 457–476.
<https://doi.org/10.31577/ekoncas.2025.09-10.04>
- Jacimovic, D., Dragutinović-Mitrović, R., Bjelić, P., Tianping, K., & Rajković, M. (2018). The role of Chinese investments in the bilateral exports of new E.U. member states and Western Balkan countries. *Economic Research-Ekonomska Istraživanja*, 31(1), 1185–1197. <https://doi.org/10.1080/1331677x.2018.1456357>
- Kastratović, R., & Bjelić, P. (2022). E-commerce and exports in Europe: A dynamic panel data approach. *The International Trade Journal*, 36(6), 502–526.
<https://doi.org/10.1080/08853908.2022.2125460>
- Kastratović, R., Popović Petrović, I., & Bjelić, P. (2025). Barriers to exports of travel services: The role of visa regimes. *Argumenta Oeconomica*, 55(2), 64–83.
<https://doi.org/10.15611/aoe.2025.2.05>
- Marković, I., Popović Petrović, I., & Bjelić, P. (2021). Elimination of non-tariff barriers in regional trade integrations: The CEFTA 2006 experience. *Teme*, 45(2), 601–620.
<https://doi.org/10.22190/TEME200505035M>

- Popović Petrović, I., & Bjelić, P. (2018). *Evropska trgovinska integracija*. Ekonomski fakultet Univerziteta u Beogradu.
- Popović Petrović, I., Bjelić, P., & Brkić, S. (2018). Trade facilitation in CEFTA 2006 regional integration: Case of beverages sector trade. *Proceedings of the Faculty of Economics in East Sarajevo*, 7(16), 47–62. <https://doi.org/10.7251/zrefis1716047p>
- Rajković, M., Bjelić, P., Jaćimović, D., & Verbić, M. (2020). The impact of the exchange rate on the foreign trade imbalance during the economic crisis in the new EU member states and the Western Balkan countries. *Economic Research-Ekonomska Istraživanja*, 33(1), 182–203. <https://doi.org/10.1080/1331677x.2019.1708771>
- Živković, O., & Bjelić, P. (2017). An analysis of international trade of Montenegro using statistics on the operations of transnational corporations' affiliates. *Journal of Central Banking Theory and Practice*, 6(1), 145–163. <https://doi.org/10.1515/jcbtp-2017-0008>

9. Закључак

Чланови комисије су, након сагледавања пријаве теме и њене јавне одбране, закључили да је тема у свом тренутном облику начелно прихватљива, уз предложене следеће измене. Прво, сугерисана је промена наслова докторске дисертације, с обзиром да се планирано емпиријско истраживање односи на ефекте на привредни раст, што је знатно ужа категорија од привредног наслова. Осим тога, предложено је да се у дисертацији и њеном наслову користи термин „земље у транзицији“. У том смислу, предложено је да наслов докторске дисертације буде „Утицај страних директних инвестиција на привредни раст земаља у транзицији“.

Као предлог је дато и проширење анализе на ефекте прилива страних директних инвестиција на раст, на секторском нивоу, под условом да су такви подаци кандидату расположиви. Чланови комисије су истакли да је индикаторе људског капитала потребно додатно прецизирати, и размотрити употребу различитих варијанти њихове операционализације као проверу робусности налаза који се односе на апсорптивни капацитет земље домаћина. У том смислу, требало би посебно обратити пажњу да у емпиријску анализу буду укључени показатељи засновани на целокупној популацији.

За хипотезу 3 сугерисана је потреба за додатним прецизирањем опсега инвестиција које се посматрају. У том смислу, требало би експлицитно навести мотив за формулисање ове хипотезе, који се односи на диференцирање домаћих и страних инвестиција у погледу њиховог ефекта на привредни раст. Додатна прецизирања сугерисана су и за планирану историјску и компаративну анализу, а у методолошким образложењима треба детаљније објаснити сваки од појединачних метода за које је наведено да ће бити примењени у истраживању. С обзиром да економска теорија предвиђа могућност како позитивних, тако и негативних ефеката страних директних инвестиција на привредни раст, требало би обратити пажњу на који начин ће поменута хетерогеност бити узета у обзир у емпиријској анализи, те да ли ће евентуално сегмент анализе бити посвећен појединачних земљама у транзицији.

С обзиром на високу засићеност истраживачког питања на који се планирана дисертација односи, приликом њене израде требало би обратити пажњу на детаљније и прецизније образлагање доприноса истраживања и истицање кључних разлика у односу на резултате који постоје у постојећој емпиријској литератури у овој области. У емпиријској анализи посебно је значајно обратити пажњу на потенцијалне изворе ендегености (особено, обрнуту узрочност у вези између страних директних инвестиција и привредног раста). Коначно, о обзиром на значајне промене са којима су се земље у транзицији суочиле у периоду анализе, од значаја би било узети у обзир структурне промене и њихову потенцијалну улогу на опредељивање ефекта страних директних инвестиција на привредни раст. Предложени су, у том смислу, фактори попут процеса приступања узоркованих земаља Европској унији, ефекти пандемије, енергетске кризе и геополитичких фактора.

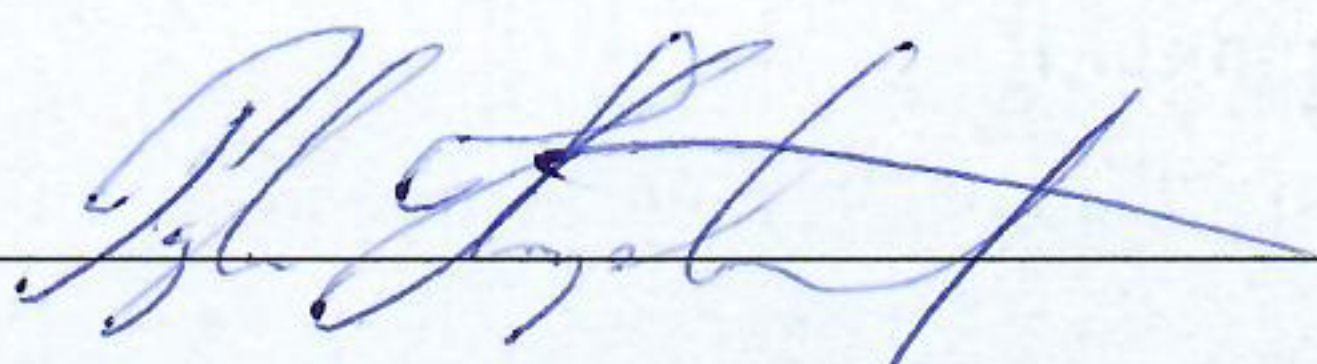
Узимајући се наведено у обзир, Комисија за оцену научне заснованости теме докторске дисертације става је да кандидат Милан Радичевић испуњава све услове за одобрење теме и израду докторске дисертације под менторством проф. др Предрага Бјелића. Предложена тема је актуелна и друштвено значајна, а конципирано истраживање сагледава проблематику ефекта страних директних инвестиција на привредни раст у земљама у транзицији где су сазнања из постојећих истраживања ограничена, а импликације за вођење економске политике важне.

Имајући све претходно наведено у виду, Комисија предлаже Наставно-научном већу Економског факултета Универзитета у Београду да уз допуне наведене у овом извештају **прихвати тему докторске дисертације кандидата Милана Радичевића под насловом „Утицај страних директних инвестиција на привредни раст земаља у транзицији“** и одобри њену израду.

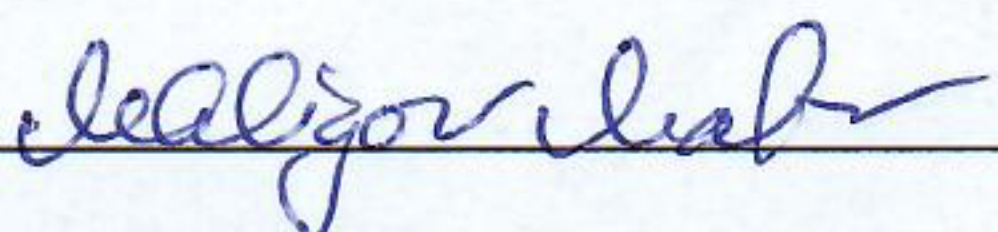
У Београду, 15.07.2026. године

Чланови комисије

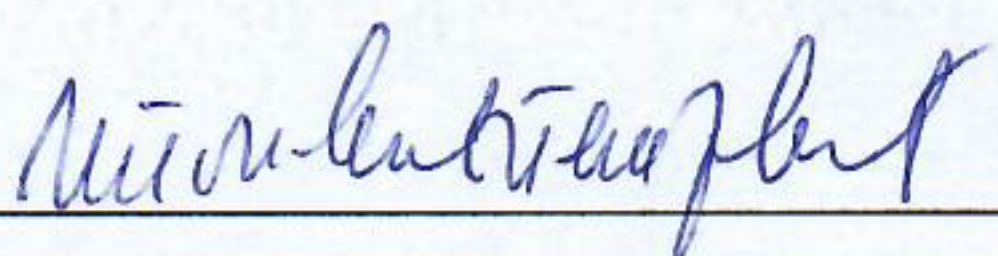
Др Радован Кастратовић, ванредни професор, Економски факултет Универзитета у
Београду

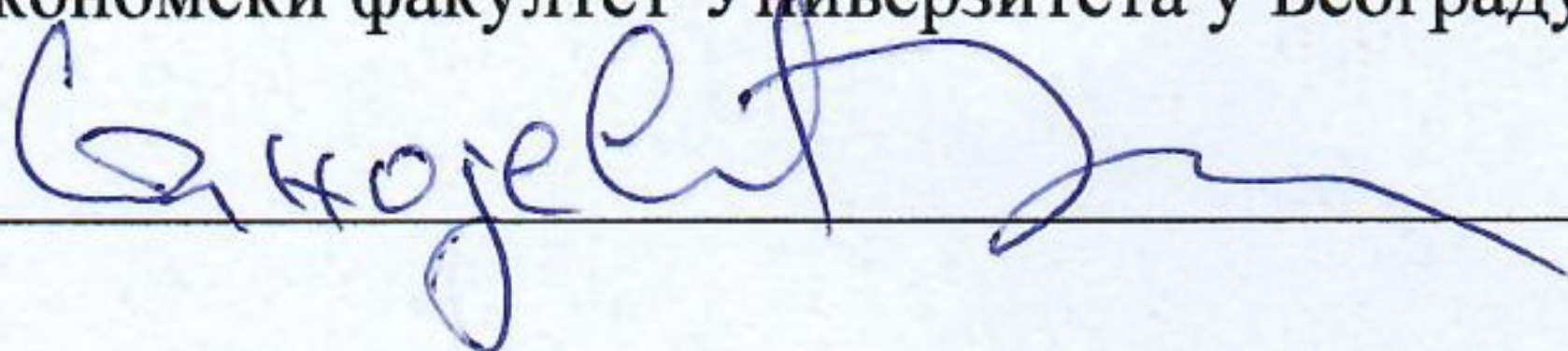
Проф. др Мирјана Глигорић Матић, Економски факултет Универзитета у Београду

Др Ивана Поповић Петровић, ванредни професор, Економски факултет Универзитета у
Београду

Др Јелена Станојевић, ванредни професор, Економски факултет Универзитета у Београду

Др Александар Милошевић, ванредни професор, Факултет политичких наука
Универзитета у Београду

